PŘÍSPĚVEK K POZNÁNÍ DRUHŮ RODU MEDETERA (DIPTERA, DOLICHOPODIDAE) V ČSSR

A CONTRIBUTION TO THE KNOWLEDGE OF THE GENUS MEDETERA (DIPTERA, DOLICHOPODIDAE) IN CZECHOSLOVAKIA

Jiří Olejníček

Rod Medetera je v lesním hospodářství významný tím, že jeho larvy jsou známy jako predátoři larev kůrovců. Faunistickému výzkumu tohoto velikého rodu nebyla na území ČSSR po více než 50 let věnována pozornost, především pro jeho taxonomickou obtížnost. Předpokládaná práce shrnuje výsledky studia menšího materiálu, sbíraného především autorem na jižní Moravě, menší část materiálu byla sbírána různými autory na různých místech ČSSR. Materiál není početný, přesto však obsahuje několik faunisticky zajímavých druhů, z toho 5 druhů nových pro faunu ČSSR.

1) Medetera faminina Negrobov, 1967

Materiál: Mor. Vranovice, Populus sp., 3.IV. 1971, 1 ♂ (Rozkošný leg. et coll.). Rozšíření: východoevropský druh, známý především z jižní poloviny evropské části SSSR. Nový druh pro faunu ČSSR.

2) Medetera flavipes Meigen, 1824

Materiál: Boh. - Středohoří, Ranná, 15.VIII.1962, 1 ♂ 1 ♀, (J. Hodek leg.); Mor. - Valtice, 20.IX.1973, 1 ♂, 15.VII.1974, 2 ♂ 3 ♀. Valtice, větrolam, 25.VIII.1973, 1 ♂, 13.VII.1974 1 ♂, Valtice, na zdech domů, 18.IX.1977, 4 ♂ 8 ♀, Valtice, sklepy panelových domů 17.VII.1977, 1 ♀. Vše leg. Olejníček. Rozšíření: Druh je známý ze střední a jižní Evropy, na jihovýchodě zasahuje až na Krym. Z Československa je hlášen po prve.

3) Medetera impigra Collin, 1941

Materiál: Mor. - Valtice, larva pod kůrou dubového pařezu 18.III. 1971, imago 25.IV.1971, 1 ♀ (Olejníček leg.). Rozšíření: Druh je znám ze severní poloviny Evropy a evropské části SSSR, kde svým rozšířením zasahuje až na Krym, ze severního Kavkazu a Sibiře. První zpráva o výskytu v ČSSR.

4) Medetera jacula Fallén, 1823

Materiál: Mor. - Valtice, větrolam, 27.VII.1973, 1 ♀, Valtice, listnatý les, 11.VII.1974, 1 ♂, 6.VI.1977, 1 ♂ 1 ♀, Valtice, na zdech domů, 16.IX.1977, 1 ♂ 2 ♀, vše leg. Olejníček, Slov. mer. - Silická planina, 18.VII.1970, 7 ♂ 12 ♀ (leg. Chvála). Rozšíření: druh je znám z celé Evropy a ze Sibiře, kde svým rozšířením zasahuje až na

Bajkal. U nás známý z Čech (Vimmer 1913) a ze Slovenska (Kowarz 1869, 1883, Thalhammer 1899). Nový druh pro faunu Moravy.

5) Medetera mixta Negrobov, 1967

Materiál: Bohemia (bez bližších dat), 1 ♀ (Binder leg.), Mor.mer. - Valtice, sklepy panelových domů, 17.VII.1977, 2 ♀ Valtice, na zdech domů 16.X.1977, 1 ♀, vše leg. Olejníček. Rozšíření: východní Evropa, Kavkaz, střední Asie. Nový druh pro ČSSR.

6) Medetera obscura Zetterstedt, 1838

Materiál: Boh. - Hluboká n. Vltavou, 3.IV.1978, 1 ♂ 15 ♀, (Olejníček leg.). Rozšíření: Evropa s výjimkou jižní, Sibiř. U nás je známý z Čech (Kowarz 1878, Vimmer 1913) a ze Slovenska (Thalhammer 1899).

7) Medetera pallipes Zetterstedt, 1843

Materiál: Boh. centr. - Sulava u Prahy, 11.VIII.1963, 1 ♀ (Macek leg.). Rozšíření: Evropa, severní Kavkaz. U nás tento druh uvádí z Čech Vimmer (1913).

8) Medetera signaticornis Loew, 1857

Materiál: Boh. - Jedlová, okr. Rumburk, VI. 1957, 1 ♀ (Bouček leg.) Rozšíření: Druh je známý z Evropy, Sibiře a Japonska. U nás jej z Čech uvádějí Kowarz (1878), Vimmer (1913) a Kolubajiv (1962).

9) Medetera tenuicauda Loew, 1857

Materiál: Mor. - Valtice, 7.VII.1971, 1 ♀ 15.VII.1974, 1 ♀ 18.IX. 1977, 1 ♀, Valtice, sklepy panelových domů, 17.VII.1977, 3 ♂ 8 ♀, vše leg. Olejníček. Rozšíření: evropský druh. U nás jej uvádějí ze Slovenska Fekete (1914), z Moravy Czižek (1906).

10) Medetera tertia Becker, 1917

Materiál: Mor. mer. - Valtice, listnatý les, 6.VI.1977, 2 ♂ 4 ♀, Valtice, zdi domů, 22.VI.1977, 1 ♂, vše leg. Olejníček. Rozšíření: střední a západní Evropa. Nový druh pro faunu ČSSR.

11) Medetera truncorum Meigen, 1824

Materiál: Bohemia (bez bližších dat) 1 ♀ (Binder leg.), Mor. - Jevíčko, jehličnatý les, břehy potoka, 27.VII.1976, 1 ♂ 8 ♀, Jevíčko, na zdech domů, 13 ♂ 1 2 ♀, Valtice, listnatý les, 22.VII.1975, 22 ♂ 12 ♀, 6.VI.1977, 12 ♂ 24 ♀, Valtice, na zdech domů, 22.VI. 1977, 25 ♂ 13 ♀, 18.IX.1977, 32 ♂ 50 ♀, Valtice - sklepy panelových domů, 17.VII.1975, 2 ♀, vše leg. Olejníček. Rozšíření: evropský druh. Z našeho území jej uvádějí z Čech Vimmer (1913) a ze Slovenska Kowarz (1869) a Thalhammer (1899). Nový druh pro faunu Moravy.

Souhrn

Autor zpracoval menší materiál rodu Medetera z různých čs. lokalit, ve kterém rozlišil 11 druhů, z čehož 5 je nových pro faunu ČSSR (M. feminina Ngr., M. flavipes Mg., M. impigra Col., M. mixta Ngr., M. tertia Beck.), dva další druhy jsou nové pro faunu Moravy (No. 4 a 11).

Summary

The study deals with 11 species of genus Medetera from Czechoslovakia (central Europe). Of them, 5 species from this series are recorded from Czechoslovakia for the first time (M. feminina Bgr., M. flavipes Mg., M. impigra Col., M. mixta Ngr., M. tertia Beck.), and two other species (M. jacula Fal. and M. truncorum Mg.) are first recorded in the fauna of Moravia

Literatura

Czižek, K., 1906: Beiträge zu einer Dipterenfauna Mährens. Zeitschr. mähr. Landesm., 6: 182-234.

Fekete, G., 1914: Diptera fanájához. Ber. Museálver. Com Trencsén, 1914: 89-93.

Kolubajiv, S., 1962: Die ergebnisse der Zuchten von Enthomophagen (der Parasiten und Räuber) der schädlichen Insekten (vorwiegend der Fortschädlinge) in der Zeitperiode von 1934 bis 1958. Rozpr. ČSAV, ř. mat. přír. věd, 72(6): 7-73.

Kowarz, F., 1869: Beitrag zur Dipterenfauna Ungarns. Vehr. zool. bot. Ges. Wien, 19: 561-566.

Kowarz,F., 1878: Die Dipteren-Gattung Medeterus Fisher. Vehr. zool. bot. Ges. Wien, 27 (1877): 39-76.

Thalhammer, J., 1899: Ordo Diptera in Fauna Regni Hungariae III. Arthropoda, Budapest, 76 pp.

Vimmer, A., 1913: Seznam českého hmyzu dvoukřídlého (Catalogus Dipterorum). Entomologické příručky, 8, Praha, 99 pp.

Adresa autora (Addres of the Autor):
RNDr. Jiří Olejníček, Parazitologický ústav ČSAV, Na sádkách 702, 370 05 České Budějovice, ČSSR